

HƯỚNG DẪN ÔN TẬP KIỂM TRA GIỮA KÌ 1 NĂM HỌC 2023 – 2024

Môn: Ngữ văn; Khối: 10

A – GIỚI HẠN CHƯƠNG TRÌNH:

Năng lực đọc và viết:

- **Năng lực đọc (6 điểm):** Phạm vi tri thức Đọc hiểu thuộc Bài 1, 2.

- **Năng lực viết (4 điểm):** Viết bài văn nghị luận phân tích, đánh giá một tác phẩm truyện (*Chủ đề, những nét đặc sắc về nghệ thuật*).

B - HÌNH THỨC KIỂM TRA: Tự luận kết hợp trắc nghiệm

C – KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

I. Phần Đọc hiểu (6 điểm)

1. Truyện kể: Đọc hiểu các văn bản/đoạn trích thuộc thể loại truyện kể (tập trung các thể loại: thần thoại, truyện truyền kì, truyện ngắn hiện đại). Sử dụng ngữ liệu ngoài sách giáo khoa.

a. Nhận biết:

- Nhận biết được đề tài, chi tiết tiêu biểu trong văn bản/ đoạn trích.

- Nhận biết được ngôi kể, đặc điểm của lời kể trong truyện; lời người kể chuyện ngôi thứ ba và lời nhân vật.

- Nhận biết được tình huống truyện, cốt truyện, không gian, thời gian trong truyện.

- Xác định được hệ thống nhân vật, kết cấu, các thủ pháp nghệ thuật...

b. Thông hiểu:

- Tóm tắt được cốt truyện.

- Nêu được chủ đề, thông điệp mà văn bản muốn gửi đến người đọc.

- Hiểu và nêu được tình cảm, cảm xúc, thái độ của người kể chuyện thông qua ngôn ngữ, giọng điệu kể và cách kể.

- Nêu được tác dụng của việc thay đổi người kể chuyện (người kể chuyện ngôi thứ nhất và người kể chuyện ngôi thứ ba) trong một truyện kể.

- Phân tích được tính cách nhân vật thể hiện qua cử chỉ, hành động, lời thoại; qua lời của người kể chuyện hoặc lời của các nhân vật khác.

c. Vận dụng:

- Thể hiện được thái độ đồng tình/ không đồng tình/ đồng tình một phần với những vấn đề đặt ra trong tác phẩm.

- Nêu được những trải nghiệm trong cuộc sống giúp bản thân hiểu thêm về nhân vật, sự việc trong tác phẩm.

2. Thơ ca: Đọc hiểu các văn bản/đoạn trích thuộc thể loại thơ ca (tập trung: thơ Haiku, thơ Đường luật, thơ Mới). Sử dụng ngữ liệu ngoài sách giáo khoa.

a. Nhận biết:

- Nhận biết được thể thơ, từ ngữ, hình ảnh, vần, nhịp, đối, các biện pháp tu từ.

- Nhận biết được bố cục, các yếu tố tự sự, miêu tả được sử dụng trong thơ.

b. Thông hiểu:

- Hiểu và lí giải được tình cảm, cảm xúc của nhân vật trữ tình được thể hiện qua ngôn ngữ văn bản.

- Hiểu được nội dung chính của văn bản.

- Rút ra được chủ đề, thông điệp mà văn bản muốn gửi đến người đọc.

- Hiểu được giá trị biểu đạt của từ ngữ, hình ảnh, vần, nhịp, biện pháp tu từ...

c. Vận dụng:

- Nhận xét giá trị của các yếu tố nội dung, hình thức trong văn bản.

- Rút ra được thông điệp, bài học cho bản thân từ nội dung văn bản.

II. Phần Làm văn (4 điểm): Viết bài văn nghị luận về tác phẩm truyện

Bài viết cần đảm bảo các yêu cầu:

- Giới thiệu ngắn gọn về tác phẩm truyện (nhân đề, tên tác giả,...) và ý kiến khái quát của người viết về tác phẩm.

- Tóm tắt tác phẩm truyện (vừa đủ để người đọc nắm được nội dung chính)

- Phân tích cụ thể, rõ ràng về tác phẩm truyện (chủ đề, nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật và tác dụng của chúng) với những cứ liệu sinh động.
- Đánh giá về tác phẩm truyện dựa trên các lí lẽ và bằng chứng thuyết phục.
- Khẳng định giá trị của tác phẩm truyện.

C - ĐỀ THAM KHẢO

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TP ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG THPT TÔN THẤT TÙNG

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA KÌ I NĂM HỌC 2023 – 2024
Môn: Ngữ văn, Lớp 10
Thời gian làm bài: 90 phút (*không kể thời gian phát đề*)

Họ và tên học sinh:..... Mã số học sinh:.....

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA KÌ I - LỚP 10

Thời gian làm bài: 90 phút

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản sau:

GIẾT CON SƯ TỬ Ở NÊ-MÊ¹

Thuở ấy ở Nê-mê có một con sư tử to lớn hung dữ gấp mười lần con sư tử ở Xi-tê-rông². Bố nó chính là tên Đại khổng lồ Ty-phông, đã có lần quật ngã Dớt³. Mẹ nó là Ê-chít-na, một con quỷ cái nửa người nửa rắn. Các anh em sư tử cũng đều là những loại ghê gớm cả. Nữ thần Hê-ra⁴ đã nuôi con sư tử này và đem thả vào vùng Nê-mê. Ác thú sống trong một cái hang có hai lối: một lối ra, một lối vào. Ngày ngày nó xuống đồng cỏ bắt gia súc, phá hoại mùa màng của nhân dân. Sư tử Nê-mê còn khác sư tử Xi-tê-rông ở chỗ không cung tên, gươm dao nào đâm thủng, bắn thủng da nó được. Hê-ra-clet làm thế nào để trị được con quái vật này? Các vị thần luôn luôn theo dõi giúp đỡ người anh hùng. Thần A-pô-lông cho chàng một cây cung và một ống tên. Thần Héc-mes cho chàng một thanh gươm dài và cong. Thần Hê-phai-tô-x rèn cho chàng một bộ áo giáp vàng. Còn nữ thần A-then-na ban cho chàng một bộ quần áo do tự tay nàng dệt lấy vải may thành áo, thành quần rất đẹp. Đây là cây chùy gỗ tự tay chàng làm lấy trước khi đi diệt trừ ác thú ở Xi-tê-rông. Hồi ấy chàng tìm thấy một cây gỗ to và quý ở trong một khu rừng già. Cây gỗ rắn như sắt, chắc như đồng khiến chàng nghĩ tới có thể sử dụng nó làm một thứ vũ khí. Chàng bèn đốn cây chặt hết cành lá, chỉ lấy đoạn gốc để đẽo thành chùy. Chính với cây chùy này mà chàng hạ thủ được con sư tử Xi-tê-rông

Nhưng lần giao đấu này với sư tử Nê-mê không dễ dàng như lần trước. Hê-ra-clet phải tìm đến tận hang ổ của con vật. Chàng rình mò, xem xét thói quen, tính nết của nó rồi nghĩ kế diệt trừ. Sư tử Nê-mê ở trong một cái hang có hai cửa, vì thế không dễ đón đánh được nó. Hê-ra-clet thấy tốt nhất là phải lấp kín đi một cửa, buộc nó phải về theo một con đường nhất định. Và chàng mai phục ngay trước cửa hang. Chờ cho con vật ra khỏi hang, chàng giương cung bắn. Những mũi tên của chàng lao vút đi trúng liên tiếp vào thân con ác thú nhưng bật nảy ra và quần đi như bắn vào vách đá. Không còn cách gì khác là phải lao vào con ác thú giao chiến

¹ Giết con sư tử ở Nê-mê là kì công đầu tiên trong mười hai kì công của người anh hùng Hê-ra-clet trong Thần thoại Hy Lạp.

² Theo Thần thoại Hy Lạp, trước khi lập mười hai kì công, Hê-ra-clet đã từng diệt trừ con sư tử hung dữ ở xứ Xi-tê-rông để bảo vệ đàn gia súc của cha và vua Tex-pi-ôx xứ Ter-pi

³ Dớt: vị thần có quyền lực tối cao trong Thần thoại Hy Lạp, chủ của điện Ô-lem-pơ.

⁴ Nữ thần Hê-ra là vợ của Thần Dớt.

với nó bằng guom, bằng chùy. Nhưng đến gần nó thì thật là nguy hiểm. Hê-ra-clet thận trọng trong từng đòn đánh con vật, vì chỉ sơ hở một chút thì người anh hùng sẽ biến thành bữa ăn ngon miệng cho sư tử. Lừa cho ác thú vô hụt, chàng vung guom bổ một nhát trời giáng xuống đầu nó. Nhưng ghê gớm làm sao, thanh guom bật nảy như khi ta chém dao xuống đá. Da con vật chẳng hề xây xát. Hê-ra-clet dùng chùy. Chàng hy vọng nện liên tiếp vào đầu nó thì nó sẽ không thể còn sức mà giao đấu với chàng. Nhưng chàng không thể nào nện liên tiếp vào đầu con vật. Chàng còn phải tránh những đòn ác hiểm của nó như quật đuôi, vả trái, tát phải, nhảy bổ, lao húc... Bây giờ thì chỉ còn cách vật nhau với nó. Hê-ra-clet lợi dụng một đòn tấn công hụt của ác thú, nhảy phắt lên lưng, cỡi trên mình nó, hai chân quặp lấy thân còn hai tay vươn ra bóp cổ, ấn đầu nó xuống đất. Con sư tử không còn cách gì đối phó lại được. Hai chân sau của nó ra sức đạp mạnh xuống đất để hất người ngồi trên lưng nó xuống, nhưng vô ích. Còn hai chân trước của nó chỉ biết cào cào trên mặt đất. Trong khi đó thì đôi bàn tay của Hê-ra-clet, như đôi kìm sắt thít chặt lấy cổ họng nó, khiến nó ngạt thở phải há hốc mồm ra và hộc hộc lên từng cơn. Chẳng bao lâu thì con thú yếu dần, cuối cùng chỉ còn là một cái xác. Thế là Hê-ra-clet vượt qua được một thử thách, lập được một chiến công kì diệu. Chàng muốn lột lấy bộ da sư tử làm áo giáp, dùng đầu sư tử làm mũ đội. Nhưng chẳng dao nào rạch được trên da con vật. Hê-ra-clet lấy luôn móng sắc con vật thay dao. Và chàng mặc bộ áo của chiến công ấy, đội chiếc mũ của vinh quang ấy, trở về Mi-xen báo công với nhà vua Ô-rit-xê. Với bộ áo bằng da sư tử Nê-mê, từ nay trở đi Hê-ra-clet trở thành vô địch, không vũ khí nào có thể làm chàng đứt thịt rách da. [...]

Để ghi nhớ chiến công của người anh hùng Hê-ra-clet, nhân dân Hy Lạp sau này cứ hai năm một lần tổ chức Hội Nê-mê ở thung lũng Nê-mê thuộc đất Ác-gô-lit. Hội mở vào giữa mùa hè thường kéo dài độ ba đến bốn ngày để tỏ lòng thành kính và biết ơn đối với thần Dớt. Sau cái nghi lễ tôn giáo là đến các trò thi đấu thể dục thể thao. Trong thời gian mở hội, các thành bang Hy Lạp tạm thời hòa hoãn các cuộc xung đột, các mối hiềm khích để vui chơi.

(Trích Mười hai kì công của Hê-ra-clet, Thần thoại Hy Lạp,

Nguyễn Văn Khoa, NXB Văn học, 2014, tr.386-389)

Lựa chọn đáp án đúng:

Câu 1. Câu chuyện được kể trong văn bản xảy ra ở vùng đất nào?

- A. Nê-mê.
- B. A-then.
- C. Xi-tê-rông.
- D. Toàn đất nước Hi Lạp.

Câu 2. Sự kiện chính được kể trong văn bản là gì?

- A. Hê-ra-clet giết con sư tử ở Xi-tê-rông.
- B. Hê-ra-clet giết con sư tử ở Nê-mê.
- C. Hê-ra-clet nhận vũ khí từ các vị thần.
- D. Hê-ra-clet được các thần giao sứ mệnh giúp loài người.

Câu 3. Ai là người nuôi con sư tử Nê-mê?

- A. Thần Dớt.
- B. Thần A-pô-lông.
- C. Thần Héc-mes.
- D. Nữ thần Hê-ra.

Câu 4. Con sư tử Nê-mê thường gây họa gì cho con người?

- A. Gây ra lũ lụt, mất mùa.
- B. Bắt dân xứ Nê-mê hiến tế người.
- C. Bắt gia súc, phá hoại mùa màng.
- D. Gây thảm họa động đất, sóng thần.

Câu 5. Chi tiết Hê-ra-clet lấp kín một cửa hang của con sư tử Nê-mê thể hiện phẩm chất nào của chàng?

- A. Thông minh.
- B. Dũng cảm
- C. Kiên quyết
- D. Tài hoa.

Câu 6. Dòng nào sau đây nêu đúng ý nghĩa biểu tượng của hình tượng con sư tử Nê-mê?

- A. Chỉ những lực lượng thống trị xã hội tàn ác.
- B. Chỉ những hiện tượng tự nhiên gây tai họa cho con người.
- C. Chỉ những các hiện tượng tiêu cực của xã hội.
- D. Chỉ những tính cách tiêu cực của loài người.

Câu 7. Chiến công của Hê-ra-clet trong câu chuyện có ý nghĩa gì?

- A. Ca ngợi sức mạnh của nhà nước A-then cổ đại.
- B. Ca ngợi sức mạnh và trí tuệ của con người.
- C. Phản ánh những xung đột xã hội căng thẳng.
- D. Phản ánh công cuộc khám phá đại dương của người Hy Lạp cổ.

Trả lời các câu hỏi:

Câu 8. Theo anh/chị, có thể lược bỏ chi tiết miêu tả con sư tử Nê-mê “*không cung tên, gươm dao nào đâm thủng, bắn thủng da nó được*” trong văn bản hay không? Vì sao?

Câu 9. Qua chi tiết Hê-ra-clet dù có đủ vũ khí được thần linh ban phát nhưng vẫn phải dùng chính đôi tay của mình để diệt trừ ác thú, anh/chị rút ra bài học gì?

Câu 10. Sau khi diệt trừ con sư tử Nê-mê, Hê-ra-clet có được thêm bộ áo giáp và mũ hộ thân. Từ chi tiết này, anh/chị hãy phát biểu quan niệm của bản thân về mối quan hệ giữa thách thức và cơ hội trong cuộc sống? (Trả lời bằng 4-5 câu)

II. VIẾT (4.0 điểm)

Viết một bài luận (khoảng 600 chữ) phân tích, đánh giá về chủ đề và những nét đặc sắc nghệ thuật của truyện *Giết con sư tử ở Nê-mê*.

ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	6.0
	1	A	0.5
	2	B	0.5
	3	D	0.5
	4	C	0.5
	5	A	0.5
	6	B	0.5
	7	B	0.5
	8	- Không thể lược bỏ chi tiết miêu tả con sư tử Nê-mê “ <i>không cung tên, gươm dao nào đâm thủng, bắn thủng</i> ” - Vì nếu thiếu chi tiết này thì tác phẩm không thể miêu tả cuộc chiến giữa con người và ác thú căng thẳng, làm nổi bật thử thách của nhân vật chính; đồng thời, không thể tôn vinh sức mạnh của Hê-ra-clet.	1.0
	9	- Nêu ra bài học cho bản thân. - Lí giải lí do bản thân nêu bài học ấy.	1.0
	10	- Nêu quan niệm của bản thân về mối quan hệ giữa thử thách và cơ hội. - Lí giải được những lí do nêu quan điểm như vậy.	0.5
II		VIẾT	4.0
		a. <i>Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i> Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0.5
		b. <i>Xác định đúng yêu cầu của đề.</i> <i>Chủ đề và những nét đặc sắc về nghệ thuật của tác phẩm Giết con sư tử ở Nê-mê.</i>	0.5
		c. <i>Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> HS có thể viết bài nhiều cách trên cơ sở kết hợp được lí lẽ và dẫn chứng để tạo tính chặt chẽ, logic của mỗi luận điểm; đảm bảo các yêu cầu sau:	2.0
		- Giới thiệu ngắn gọn về xuất xứ, nhân vật chính và nội dung bao quát của tác phẩm <i>Giết con sư tử ở Nê - mê</i> . - Đặc điểm về nội dung và nghệ thuật của tác phẩm:	

	<p>+ Về nội dung, câu chuyện kể về một trong những kì công của Hê-ra-clet; thông qua đó, thể hiện khát vọng chinh phục tự nhiên của người Hy Lạp cổ; ngợi ca sức mạnh thể chất và trí tuệ của con người.</p> <p>+ Về nghệ thuật, tác phẩm chứa đựng những đặc trưng của nghệ thuật cổ đại Hy Lạp: sự phong phú của trí tưởng tượng; tính hấp dẫn, li kì của thử thách để làm bật những phẩm chất của nhân vật chính...</p> <p>- Nêu được bài học rút ra từ câu chuyện (có thể là bài học dựa vào chính bản thân mình hoặc không ngại khi phải đương đầu với thử thách) / thể hiện sự đồng tình / không đồng tình với thông điệp của câu chuyện trong tác phẩm....</p>	
	<p><i>d. Chính tả, ngữ pháp</i></p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p>	0.5
	<p><i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.</p>	0.5
Tổng điểm		10.0

VI. RÚT KINH NGHIỆM

.....

.....Hết.....